

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית, אגף שפות – פיקוח על הוראת העברית ביסודי
המנהל הפדגוגי, אגף א חינוך יסודי

ייצומחים מחדשיי

מזכירות פארי האלחאה בשכבת כיתות א
וצמיחה מחזש

ד"ר לימור קולן

מפמ"ר עברית בגיל הרך וביסודי
וצוות החינוך הלשוני הארצי והמחוזי

אנחנו מתבוננים בדאגה על הלמידה האוריינית בכיתות א השנה וגם בימים של שגרה.

שיעור התלמידים הצפויים לסיים את תהליך רכישת הקריאה והכתיבה השנה

נמוך מן המצופה.

התופעה היא **כלל ארצית** ורחבת היקף.

זהו מצב אקוטי שעשוי למצוא אותנו באירוע של כדור שלג.

מבחינה אסטרטגית, קל יותר **למנוע פערים** מאשר לצמצם אותם בכיתות גבוהות יותר.

"צומחים מחדש" בכיתות א

כמה מילים על התוכנית

התוכנית "צומחים מחדש" נתפרה במיוחד עבור תלמידי כיתות א', לקידום הלמידה האוריינית

בצל המלחמה וגם לימים של שגרה.

התפיסה הפדגוגית והמשאבים הנלווים לתוכנית נועדו לעצב פדגוגיה המתחשבת **בצרכים**

ההתפתחותיים ובשונות בין לומדים.

רוב התלמידים נמצאים בתהליך רכישת יסודות הקריאה והכתיבה, וילדים שונים נמצאים

במקום שונה על-פני הרצף.

זוהי הזדמנות **לצמוח מתוך משבר**. אירועי השעה יביאו לצמיחה ולהתפתחות של כולנו

כמערכת חינוכית.

אנחנו יוצאים לדרך חדשה בארגון הלמידה האוריינית בכיתות א!

רציונל

התוכנית "צומחים מחדש" נבנתה לצורך מתן מענה מידי, ממוקד וקצר מועד לקידום הלמידה האוריינית בצל המלחמה, בשכבת כיתות א. התוכנית מתאימה ליישום גם בשגרה.

מטרות התוכנית:

- ↪ מניעת התרחבות הפערים
- ↪ השלמת תהליך רכישת יסודות הקריאה והכתיבה בקרב רוב תלמידי הכיתה עד סוף השנה
- ↪ יישום גישה התפתחותית בהוראת הקריאה והכתיבה בכיתה א
- ↪ עיצוב הפדגוגיה באופן שתאפשר הוראה מותאמת ודיפרנציאלית

”צומחים מחדש” בכיתות א

מאבי התוכנית

אתן ואתם המורים! הנכס המשמעותי והחשוב ביותר
להצלחת התוכנית ולהשגת המטרות המשותפות.

"צומחים מחדש" בניתות א

משאבי התוכנית

25% מכלל
תלמידי
כיתות א בכל
מחוז

50% מכלל
כיתות א בכל
מחוז

"אישי פלוס"

3 שעות למידה במסגרת
קבוצה קטנה ובפרטני

תוספת שעות לתלמידים הזקוקים
להוראה תומכת ומותאמת
בקבוצה קטנה ובפרטני.

"הוראה תומכת"

6 שעות הוראה
בשיתוף עם מורה עמיתה

תוספת שעות לצורך יישום גישה
מותאמת ודיפרנציאלית בשיעורים
המיועדים להוראת יסודות
הקריאה והכתיבה

"צומחים מחדש" בניתות א

משאבי התוכנית

✓ תוכנית "צומחים מחדש" / מדריך למורה

✓ ליווי והדרכה

✓ ובינריים ארציים

✓ ובינריים מחוזיים

✓ מפגשי היוועצות

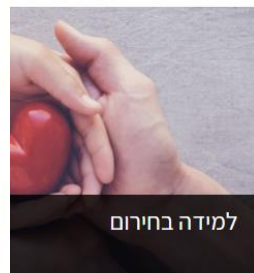
✓ מרחב ייעודי בפורטל

"צומחים מחדש" בכיתות א

The screenshot shows the website interface for the Ministry of Education. At the top, there is a navigation bar with links for 'ראשי' (Home), 'מרחב מנהלי' (Administrative Area), 'מרחב פדגוגי' (Pedagogical Area), 'פיתוח מקצועי והדרכה' (Professional Development and Guidance), and 'שירות ותמיכה' (Service and Support). Below the navigation bar, there is a search bar and a logo for the Ministry of Education. The main header features the text 'פורטל עובדי הוראה | מרחב פדגוגי' (Teacher Portal | Pedagogical Area). A secondary navigation bar includes links for 'תחומי דעת - למידה' (Fields of Interest - Learning), 'תפיסות ומגמות' (Concepts and Trends), 'גני ילדים ומעונות' (Nursery and Daycare), 'כלי עזר להוראה' (Tools for Teaching), 'למידה משולבת דיגיטל' (Digital Blended Learning), 'אוכלוסיות ונושאים נוספים' (Additional Populations and Topics), and 'אזור אישי' (Personal Area). The main content area has a blue banner with the text 'הפדגוגיה של עברית: חינוך לשוני' (Pedagogy of Hebrew: Language Education). To the right, there is a sidebar menu with the following items: 'עברית: חינוך לשוני' (Hebrew: Language Education), 'הפדגוגיה של עברית: חינוך לשוני' (Pedagogy of Hebrew: Language Education), 'מבחנים ומשימות הערכה' (Exams and Assessment Tasks), 'קול קורא! לקידום שטף הקריאה' (Call for Action! To Promote Reading Fluency), 'יחידות הוראה' (Teaching Units), 'טיפ-עלון למורים' (Teacher Tip Sheet), 'יום השפה העברית' (Hebrew Language Day), 'הרעיון שלי' (My Idea), 'משולחן המפמ"ר' (Mafmam Table), 'מה חדש?' (What's New?), and 'הדרך הקצרה ל...' (The Shortest Way to...). Below the main content area, there are six smaller images with captions: 'למידה בחירום' (Emergency Learning), 'תוכנית הלימודים' (Curriculum), 'משולחן המפמ"ר' (Mafmam Table), 'יחידות הוראה' (Teaching Units), 'תדשון לילדים' (Reading for Children), and 'ידע מקצועי ודידיקטי' (Professional and Didactic Knowledge).

מועד	נושא	מנחה
13.3.2024 15:30-14:00	היכרות עם התוכנית "צומחים מחדש"	ד"ר לימור קולן
19.3.2024 19:30-18:30	מהערכה להתערבות במודל ההוראה "איתי ולידי"	ד"ר מעין טרוינסקי תדמור
19.3.2024 20:30-19:30	"צומחים מחדש" בהתאם למחוז החרדי	אורית רוזנמן
19.3.2024 21:30-20:30	"צומחים מחדש" בהתאם למחוז החרדי	אורית רוזנמן
21.3.2024 15:00-14:00	הוראת הקריאה בכיתה א הלכה למעשה	ד"ר לימור קולן
26.3.2024 15:00-14:00	"אישי פלוס" הוראת יסודות הקריאה בקבוצה קטנה	אילנית שוורץ
31.3.2024 15:00-14:00	מודל ההוראה "איתי ולידי"	ד"ר לימור קולן
1.4.2024 21:00-20:00	פיתוח שטף קריאה בזיקה למדרשה אגדה	יעל נדלר
2.4.2024 15:00-14:00	קריאה דיאלוגית של ספרים עם ילדים בכיתה	ד"ר בתיה אפלפלד
7.4.2024 15:00-14:00	"אישי פלוס" הוראת יסודות הקריאה בקבוצה קטנה - המשך	אילנית שוורץ
20.5.2024 21:00-20:00	קידום ידע לשוני בכיתה א בזיקה למועדי ישראל הסמוכים	יעל נדלר

**ליווי והדרכה
באמצעות מפגשי ובינריים**

"צומחים מחדש" בכיתות א

תוכנית ההתארכות

ניהול שיעורי עברית במודל ההוראה "איתי ולידי" מאפשר הוראה מותאמת ודיפרנציאלית. מודל ההוראה כולל מתווה של שיעור ותכנון שבועי שבהם מתקיימות סדירויות של הוראה מפורשת בקבוצות קטנות, תרגול והעשרה בליווי מורה עמיתה.

מדי יום מוקדש זמן לקריאה של ספרי ילדים מומלצים, ביחד עם התלמידים. הקריאה הדיאלוגית תטפח את השפה והאוריינות, את הדמיון, המחשבה והרגש. הקריאה מלווה בדיאלוג על היצירה. בעקבות הקריאה מוצעות לתלמידים מגוון פעילויות חווייתיות שיקדמו את הבנת הסיפור, ירחיבו את עולמות הידע, יעשירו את אוצר המילים ויעודדו כתיבה.

תמיכה בתלמידים החווים **פער משמעותי** ברכישת יסודות הקריאה והכתיבה, באמצעות **שלוש שעות** של הוראה מותאמת **בקבוצה קטנה ובפרטני**, בנוסף על הלמידה בכיתה. ההתערבות מבוססת על הוראה ישירה, מפורשת ומתווכת בעצימות גבוהה, על תרגול אינטנסיבי ועל ניטור התגובה להתערבות בהערכה המשולבת בלמידה.

יישום מודל ההוראה
"איתי ולידי"
בשיעורי עברית

קריאה דיאלוגית
של ספרים בכיתה

יישום התוכנית
"איש פאוס"
הוראה מותאמת
בקבוצה קטנה ובפרטני

"צומחים מחדש" בכיתות א

שלבי העבודה

1. יש להיכנס לפורטל: מרחב פדגוגי, תחום דעת עברית: חינוך לשוני, הפדגוגיה של עברית, "צומחים מחדש".
 2. להוריד את קובץ התוכנית, לשמור ולקרוא!
 3. לערוך מיפוי לקבוצות, לכל התלמידים, על־פי השלב ברכישת יסודות הקריאה והכתיבה שבו הם נמצאים.
- ניתן להיעזר במבדקי הקריאה שבשיטת הקריאה או בלוחות שנמצאים בפורטל.

“צומחים מחדש” בכיתות א

לוח 4

ע	רי	כ	מ	ש	ה	ח	ל
ג	נ	ס	ב	ל	מ	ך	ני
ח	ך	י	די	ם	כ	ש	ב

דב	חוף	לא
עוד	בו	קוץ
רון	סוד	או

נוח	מתוק	בלון
לקנות	שרוך	כוכב
גורילה	חגורה	שוקולד
דרקון	חדשות	גבעול
גיבורים	חושבות	עוזרים
קוצני	קליפות	טורפים

"צומחים מחדש" בניתות א

שלבי העבודה - המשך

פרופילים של קוראים - שלב רכישת יסודות הקריאה

פרופיל 4	פרופיל 3	פרופיל 2	פרופיל 1
<p>תלמידים הנמצאים בתחילת תהליך רכישת יסודות הקריאה והכתיבה.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ מפענחים מילים ומשפטים (קמץ פתח, שווא). ✓ תהליכי הפענוח שלהם לא אוטומטיים - מזהים חלק מן האותיות, הזיהוי אינו מיידי ולא תמיד מדויק ✓ מתקשים במיומנויות פונולוגיות (פירוק מילה לצירופים, מיזוג צלילים, זיהוי צלילים, התאמה של צליל לסימן אורתוגרפי). 	<p>תלמידים שנמצאים באמצע תהליך רכישת יסודות הקריאה והכתיבה.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ מפענחים מילים, משפטים וקטעים קצרים בחלק מן התנועות (3 תנועות לפחות). ✓ תהליכי הפענוח בחלקם אוטומטיים - מזהים חלק מן הצירופים באופן מיידי. ✓ מפרקים ומרכיבים מילים בקלות. ✓ לרוב מבינים את הנקרא. 	<p>תלמידים שנמצאים בשלב מתקדם בתהליך רכישת יסודות הקריאה והכתיבה.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ מפענחים מילים, משפטים וקטעים קצרים ברוב התנועות (4-5 תנועות). ✓ יצרו הכללה ויכולים לפענח כל מילה בתנועות שלמדו. ✓ תהליכי הפענוח ברובם אוטומטיים - מזהים צירופים באופן מיידי. ✓ קוראים מילים ומשפטים בתנועות שלמדו. ✓ קוראים חלק מן המילים בצורה גלובלית. ✓ לרוב מבינים את הנקרא. 	<p>תלמידים קוראים!</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ סיימו את רכישת יסודות הקריאה והכתיבה. ✓ קוראים בצורה מפענחת ומדויקת. ✓ קוראים חלק מן המילים בצורה גלובלית. ✓ מבינים את הנקרא. ✓ כותבים משפטים וקטעים קצרים. ✓ מגלים ביטחון בקריאה ובכתיבה. ✓ נהנים מפעילויות אורייניות.

4. לארגן את התלמידים בקבוצות על-פי פרופיל הקריאה שלהם.

5. לאתר תלמידים הזקוקים לתמיכה במסגרת הקבוצה קטנה - "אישי פלוס" (לפחות 3 שעות בנוסף ללמידה בכיתה).

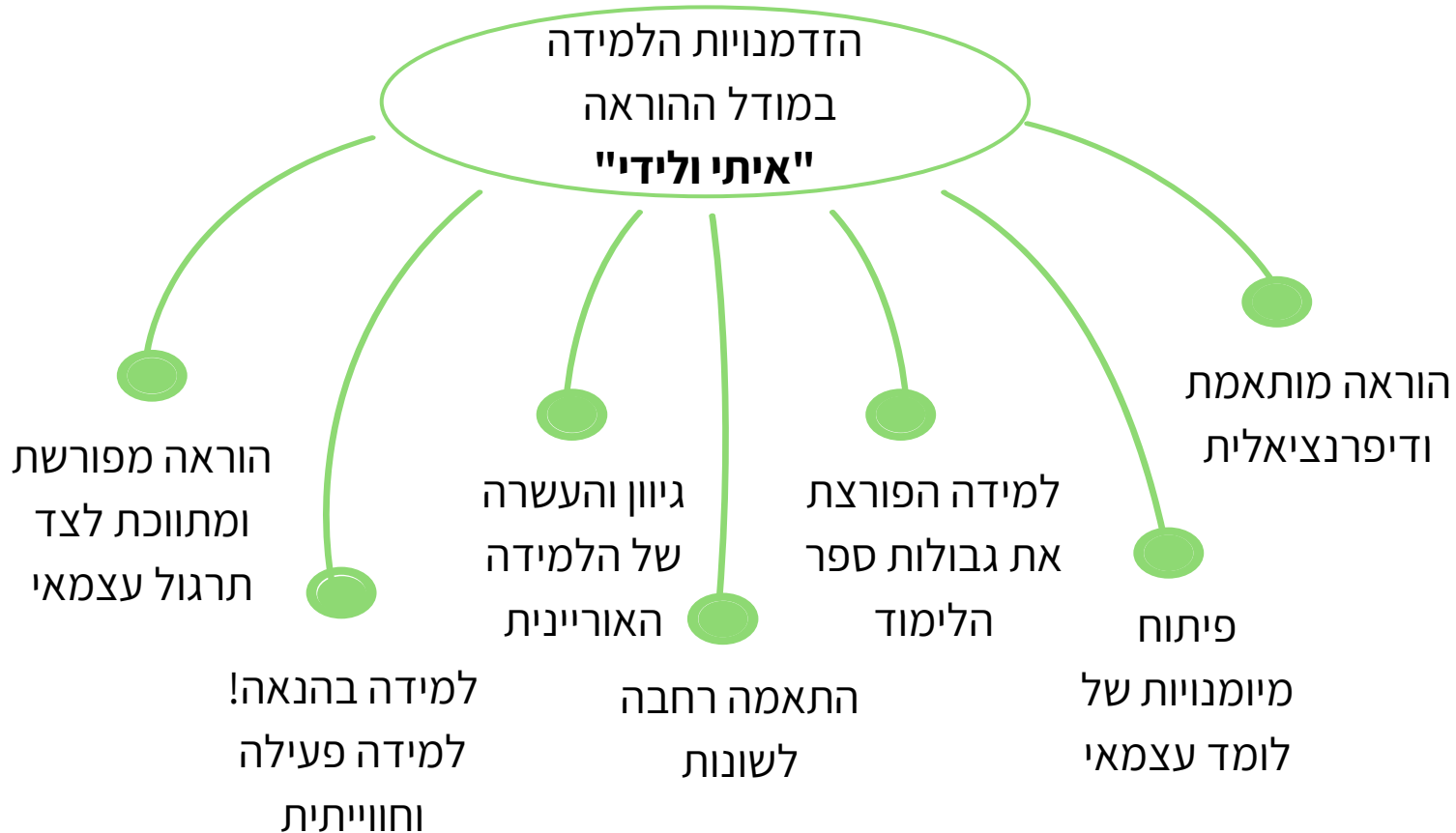

"צומחים מחדש" בכיתות א

שלבי העבודה - המשך

6. לתכנן לפחות 6 שיעורים בשבוע המבוססים על מודל ההוראה "איתי ולידי".

"צומחים מחדש" בניתוח א

במודל ההוראה "איתי ולידי" הלמידה מתנהלת בשתיים-שלוש זירות למידה שונות.

"איתי"

למידה בקבוצה קטנה עם המורה.

לקבוצה מטרות למידה משותפות וממוקדות בקידום רכישת יסודות הקריאה והכתיבה.

עיקרון מנחה: הוראה מפורשת ומתווכת

חומרי הלמידה: ספרי הלימוד וחומרי למידה תומכים

"אוזיו"

למידה לצד המורה, באופן עצמאי או בלמידת עמיתים ובליווי של מורה עמיתה. מטרות הלמידה מגוונות וממוקדות בתרגול והעשרה שפתית ואוריינית. פעילויות מובנות ושאינן מובנות, חובה ובחירה, בזיקה ישירה/ללא זיקה ישירה ללמידה שהתרחשה בקבוצת הלמידה "איתי".

עיקרון מנחה: לומד עצמאי, בחירה

חומרי הלמידה: מגוון פעילויות בהתאם למשאבים הזמינים בכיתה.

”צומחים מחדש” בכיתות א

שלבי העבודה - המשך

6. לבחור ספרים להקראה, מתוך רשימת הספרים המומלצת וגם על-פי העדפותיכם.

7. ליצור שגרות וסדירויות של קריאה דיאלוגית של ספרים עם התלמידים בכיתה.

“צומחים מחדש” בכיתות א

קריאה דיאלוגית של ספרים עם התלמידים בכיתה

